

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

41. Mira caritatis & mortif. opera eoru[n]dem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

tur : nam & ipsi quoque pessimè affecti , sedulitatem valentium , in iu-
uandis affectis præferabant , ne deprehensi agrotare prohiberentur eo
famulatu , à Sacerdotibus quidem inde à principio confessiones omnium
exceptæ ; postrema omnibus morituris administrata Sacramenta ; ex-
cubatum eorum saluti , ac ne qua illos necessitas subita , expertes auxilij
occuparet , paucillum id ab lassitudine quietis quod declinari non po-
terat ad pedes iacentium captatum , cum vero animam efflasset conue-
niebant simul Patres omnes vt iis pia funebria soluerent , & humo il-
lorum cadauera conderent.

41.
Mira carita-
tis & mortif.
opera eorū-
dem.

Verum generosas nostrorum operas , non publici modo nosocomij
religiosa munia & appulsus nauium exercebant ; aliud habebant curis suis
integre permissum , in quo nostri de scholis iuuenes , prælectionem quo-
tidianam caritatis & patientiæ , de seniorum exemplo ducebant. De F.
Petro Alphonso qui operi præerat , mira quædam narrantur. Exire so-
litum in vrbis vicos , in iis quoscumque reperisset membris captos , ero-
sos vlcibus & lepra , seu alio tentos morbo , vel passim iacerent in pu-
blico , vel ex pauperum domibus ad eum deferrentur , propriis subla-
tos humeris deposuisse in nosocomium aut nostrum aut publicum ,
quod priuata lege , nulloque necessitatis examine patebat omnibus quos
ipse illuc deportasset : illic vero eorum semesa & tabida corpora medi-
cari , & iis obsequiis procurare , quæ vel cerni absque nausea non possent.
Lauare à capite ad pedes , tranferre in diuersos lectos ; & materno pla-
nè affectu , manuque , purgare vlcera saniem purulentam , ac vt missa
fiant illa magis familiaria , & assidua ministeria quæ istiusmodi cadaue-
ribus semiuuis continuo adhibentur , durare in iis nullo cuiusquam
discrimine , horrore nullo & stomacho , perinde vt sensibus careret , ab
ea Mephiti refugis ; gaudere potius eadem animi voluptate , ac si Chri-
sto , in miseris illis , curationis officia nauaret : certo quidem vel dili-
gentia medicationis exquisitæ , vel caritatis , vt vulgo creditum , seu
merito siue miraculo sanauit complures , quos artis peritia censebat ex-
tra spem valetudinis reparandæ : multos quoque mente peius quam cor-
pore affectos restituit ; ethnicos , Dei legitimo cultui , penitentia veræ
sceleratos ; hanc à Christianis quos sanabat mercedem exigere soli-
tus , vt sponderent se quàm possent plurimos ad Sacrum baptisma per-
ducturos ; instar sit multorum quos lepida illa & industria pactione
Christo lucrificet , vel vnus ex iis quos vocant Zanadares nobilis In-
dianus , qui ad liberandam promissi huius fidem , semel ad eum adduxit
tredecim saluari lauacro expiandos. Inualerat Goæ inter primarios
barbarum quiddam , certè minimè Christianum , sed nec satis huma-
num ; vbi quem ex seruis , quorum magnas domi habebant familias , cor-
riperetur inualetudine , quæ non posset nisi sumptu , & tempore depelli ,
abiiciebant illum in publicum pro cadauere , vel ipsum in littus , omni
subsidio , paneque adeo destitutum , & hoc item censetur inter quoti-
diana decora fratris egregij Alphonfi , inquirebat eiectos à Dominis ,
&

& cum iis in humeros suos impositis, Dominos adibat, rogans illud mancipium habere vellent pro mortuo? quod si annuerent, postulabat id syngrapho firmarent, quo suo in illud cederent iure omni, vt (quod sæpe fiebat) valetudini redditum, recuperaret cum vita libertatem. Hinc stylo deinceps meliori, mancipia eiusmodi insanabilia nequaquam in viros eiiciebantur, sed deponebantur ad fores nostri Collegij, pia Patrum nostrorum caritate procurandi si viuerent; sin autem sepultura donandi. At suæ huius in ægrotos misericordiæ, nullum præstantius experimentum nostri præbuere, quam anno 1570. cum depalcente urbem vniuersam pestilenti contagio, eo vsque excreuit eorum numerus qui derelicti omniumque egeni iacebant, vt egressi ex nostris, tum Sacerdotes tum alij ad eos indagandos nongentos collegerint. Languebant sub dio ad omnem cœli iniuriam, aut si qui commodius in stercis super nudâ humo temere proiectis, defecti viribus ad rogandum cibum; & benefica manu quæ illum suggereret: rectum igitur & lectum quamplurimis, cibum omnibus providere; functorum funera ritu solito prosequi; sepulchra propriis manibus, quibus humarentur effodere. Quod autem per domos pestilentia grassaretur, ne quem præteriret animosa & sedula caritas, urbem trifariam inter partiti, suum cuique parti Sacerdotem & laicorum numerum assignarunt, quorum illi iuuandis animis, isti corporibus suam Deo virtutem probarent. Demum vt mali vis artem omnem, remedia omnia elusit, creuitque in dies violentius, fratrem Alfonso de quo modo narrabam, ex falsitanis insulis Prouincialis euocauit, vt in tanta contactorum turba, donum illud curandi depromeret, quod ei Deus ad quosuis morbos contulerat, non tam vi medica, quàm attactu sanandos. Populata est urbem lues vltra duos menses, nec abstinere nostri erga affectos officiis quoad extincta penitus desisset. Quam illis tam strenuam caritatem temporario etiam, & mirabili præmio Deus reposuit, nam in collegio plus centenis cum essent, & illorum nemo in partem pij periculi & ministerij non veniret, nemo tamen illorum ictus est, imo nec leuiter tentatus. Breuius ab iis, sed fructu non impari in calamitate repentina desudatum imprudentia pueri cuiusdam tormentarij pulueris comheatum ignis corripuit, eius displensione turris in qua asseruabatur late in auras dissiliens, murorum ruina, & tempestate saxorum urbem concussit vniuersam, complures etiam in foro longius dissito alios obruiuit, alios pessimè mutilatos, alios grauiter saucios afflixit: concursum ab nostris omnibus ad subditam cladem, & prorsus valdè opportunè saluti plurimorum, quibus consultum est festina peccatorum absolutione; nonnullis intinctione Sacri fontis, quos morarum expers interitus ab idolis ad Christum dociles statim fecit. Interea nostri domesticorum adiutores, ruinis sepultos eruere, quosdam adhuc integros sed semianimes; reliquos vel morti proximos, & ægrè spirantes, vel morte iam frigidos: trancos alios, & miseris modis contusos, deformes & saucios in nosocomium nostrum suis brachiis comportare, Mauros, ethnicos, Christia-

nos, indiscriminatim omnes, communi omnes misericordia completi, & medicatione congrua iuuare. Postremo contractis, & necatis celebratae sunt ab nostris exequiæ: Spectat hanc item aduersus ægotos beneficentiam, præstitum pariter à nostris auxilium captiuo publico carcere detentis, quem non raro vis calamitatis vertebat in nosocomium, sed eò grauius quò ægotantium miserias, victorum arumnis adiungebat, & solitudini addebat morbos, nemine dolores iacentium leuante; visente, solanteque captiuos nemine. Hic vero nostris permisit Sylueria, quotidiani ad victum demensi sui partem, eorum donarent egestati, occasione vsus Iubilei quod Paulus I V. orbi concesserat Christiano: ex eodem quoque Sylueria octo decemue lectissimi iuuenes impetrarunt, vt quotidianum illud misericordiæ subsidium ferrent ipsimet in carcerem, sed illic præ alia calamitate multiplici, visa est famēs tolerabilior: locus bestiarum stabulo fœdior, graueolentiam exspirabat camarina quauis tetriorem; victorum multitudo ingens tota ex India, magnam partem ægrotata volutabatur iacens in cœnoso illo, & putenti fimo: ictis spectaculo tam tristi optimis adolescentibus, opus non fuit adhortatione vt aggredierentur ad leuandam acerbitatem tot miseriarum: adsunt postero die maiori numero stabulariis palis, rudiculis, & rutabulis instructi, pro se quisque certatim incrustatas solo reuellunt sordes, pauimentum detergunt, & cœno liberant, quod in corbes congestum, per mediam urbem in mare perferunt; purgato carcere ad corrogandam infelicibus ostiatim omnis generis stipem diligentiam conuertunt. Pannos nudis tegendis; ægotis lectos & pharmaca; victum omnibus, & quicquid conferretur ceruicibus ipsi luce palam carceri important: fatiget legentem prolixitas si pergam censere miros sui priuatim & publice domandi & macerandi modos, quos sua Goani Collegij focis dictabat ardens virtus vel ad leuamentum calamitatis alienæ, vel ad proprii meriti incrementum; nec iuniores tantum eam sibi arenam deposcebant, quorum est ad petendam illam ardentior animus, & opportunior conditio ad impetrandam, sed ætate, quoque scientia, graduque prouecti, ortique de primario sanguine, prodire palam in veste lacera, adiungere se mendicis deformibus & squalidis comites, cum iis stipem passim rogitare, cum iis ad fores sacrarum ædium corrogata edulia, eadem ex patina edere: conferte ad publicum lauacrum mattas omnes, culcitras, & linteamina pannosque ceteros noscomiorum, & in omnium oculis derasam eorum, deterfamque eluere saniem; flagellationes cruentas suscipere, aliaque generis eiusdem, de quibus abunde sit notasse, cum domi palam proponeretur index quo variæ demittendi sui, proculcandique figuræ, & occasiones censebantur, tam multas fuisse, vt excogitari nouæ magisque peregrinæ à feruidissimis quibusque non possent; ac fuit quidem hæc in abiectioe sui, & auxilio proximi, nostrorum Goæ tunc generosa contentio.

42.
Praum triū
PP. in Obe-
dientia exē-
plum.

Sed præ hac illud eminebat, interioris victoriæ studium, & luctu opero